

gøre af Pengene. Det ved man saamænd godt, for der er Begæring paa Begæring om Laan paa fine Prioriteter, som vi maa afslaa den ene Gang efter den anden, fordi vi ikke have Penge nok. Vi have i det hele taget Brug for Penge til Landbruget. Men medens det ærede Medlems Hovedargument er dette, at man skal ogsaa ude mellem Landboerne oprette Banker, for at Pengene ikke skulle gaa ind til de københavnske Pengeinstitutter, vil jeg sige til det ærede Medlem, at paa Landet er det ikke Banker, man skal slutte sig sammen om, men Sparekasser, som man selv raa-der over. Og hvis Landboerne først blive klare over dette og slutte sig sammen om Sparekasserne, saa at disse faa en Udvidelse, hvorved de faa Midler i Hænde til det omhandlede Formaal, saa har det vist sig, at de kunne godt bestride alle disse Andelsforetagender, som Landboerne sætte i Gang. Disse behøve ikke at gaa til Bankerne og faa de dyre Laan. Sparekasserne kunde udmærket godt udlane til Kvægavlsforeninger, Andelsmejerier osv., alle disse forskellige Andelsforetagender kunne de meget godt bestride, og man behøver ikke at lade sig trække af Kapitalisterne, saafremt Bondestanden er sig selv voksen og opretter sine egne Pengeinstitutter. Jo mere dette gaar ind i Bevidstheden, skal det nok vise sig, at de ogsaa forstaa at forvalte deres egne Penge.

Det ærede Medlem sagde, at man kan ikke undvære disse smaa Banker rundt omkring. Jo, dem kan man godt undvære for Landboernes Vedkommende, det er saa uhyre sjældent, at man behøver at gaa til Banker, og hvis det i et enkelt Tilfælde er nødvendigt — det ærede Medlem har tidligere fremhævet, at f. Eks. til et Laan til et Slagteri kan en Sparekasse ikke strække til — saa behøve de ikke just selv at have en Bank at laane i; det er saadanne Penge, som de komme til at konkurrere om, og de ville nok kunne faa saadanne Laan, selv om de ikke have deres egen Bank. Det er tvivlsomt, om disse smaa Banker i det hele taget kunne give Slagterierne de Laan, som de skulle have. Ikke ret mange af de smaa Banker kunne paa-tage sig det, uden at de staa i Forbindelse med de større Banker. Det er sikkert, at hvis vi skulle ind under rolige Pengeforhold, skal man holde Haanden over Sparekasserne, som vi fik efter Loven af 1880, og man skal være meget varsom med hvert et Skridt, man gaar i Bankernes Interesse. Thi Bankerne ere en saadan Magt, at faa

de først en Finger, tage de sikkert hele Haanden.

Nu kan man nok sige, at man foreløbig vil have en Lov, som skal gælde til 1910, og saa skal det staa i Loven, at de ikke i Fremtiden maa faa Stempelbegunstigelse. Men jeg er bange for, at have vi først faaet en saadan Lov, og Bankerne have vokset sig stærke under den og ret have svækket Sparekasserne, vil det blive meget vanskeligt at faa det saaledes oprettede bort igen. Jeg tror næppe, det lader sig gøre. Bankerne ere meget stærke i saa Henseende og ville have megen Indflydelse paa, at man kan faa en saadan Stemning op i Befolkningen, at man kan faa det sat igennem. Derfor vil jeg endnu en Gang hævde dette ogsaa over for den ærede Ordførers sidste Bemærkninger: Lad os gaa varsomt frem med en Begunstigelse af Bankerne, hvorved de komme til at staa paa samme Fod som Sparekasserne og blive i Stand til at konkurrere med dem uden at give den Garanti, som Sparekasserne yde ved Statskontrollen, som jo en Bank aldeles ikke har. Den almindelige jævne Befolkning skelner ikke mellem den Sparekasseafdeling, der staar under en Bank, og den, der staar selvstændig under Statskontrol. De gaa lige saa godt til den ene som til den anden med deres Penge, og saa længe vi have dette Forhold, bliver det meget vanskeligt for Sparekasserne at konkurrere med Bankerne.

Jens Busk: Jeg haaber, at de Par Ord, jeg vil sige, ikke skulle give Anledning til, at vi skulle blive ved yderligere at forhandle om denne Sag. Det forekommer mig, at der er en Misforstaaelse til Stede mellem det ærede Medlem og mig, og det har jeg ogsaa udtalt, da jeg havde Ordet forrige Gang. Naar der bliver oprettet et Andelsmejeri eller et Andelslagteri, eller der stiftes en Brugsforening ude paa Landet, plejer man at gaa hen til den paagældende Sparekasse og faa det fornødne Prioritetslaan optaget i den Ejendom, som skal bygges. Det ved jeg udmærket godt, og det har jeg ikke noget imod, det følger af sig selv. Det er jeg saa meget mere kendt med, som jeg har haft Lejlighed til at iagttage det i min Egenskab af Tillidsmand i en saadan Sparekasse. Jeg har, saa længe jeg har været Mand, været Tillidsmand i Landbo-sparekassen for Skanderborg Amt, som er stiftet 1863, og som arbejder efter det samme Princip som den sjællandske Bonde-